

Dertiende Internationale Taalkunde-Olympiade

Blagoëvgrad (Bulgarije), 20–24 juli 2015

Oplossingen van de opgaven van de individuele wedstrijd

Opgave Nr 1. Nahuatl:

- 1: *cě*, 2: *öme*, 3: *ëyi*, 4: *nähui*;
- 5: *mäcuilli*, 10: *mahtlactli*, 15: *caxtölli*;

$$\bullet \alpha \times 20^\beta, 1 \leq \alpha \leq 5, 1 \leq \beta \leq 3:$$

α
1: <i>ceM</i>
2: <i>öm</i>
3: <i>yë</i>
4: <i>näuh</i>
5: <i>mäcuil</i>

$$-$$

20^β
20: <i>pöhualli</i>
400: <i>tzontli</i>
8000: <i>xiquipilli</i>

$$;$$

- 7: *chicöme*;
- $\gamma + \delta, \left\{ \begin{array}{l} \gamma \in \{10, 15\}, 1 \leq \delta \leq 4 \\ \gamma = \alpha \times 20^\beta, 1 \leq \delta < 20^\beta \end{array} \right\}: \boxed{\gamma} \text{-} oM \text{-} \boxed{\delta},$
 $M = \begin{cases} m & \text{voor } m, p \text{ of een klinker;} \\ n & \text{in andere gevallen.} \end{cases}$

Arammba:

- 1: *ngámbi*, 2: *yànpa*, 3: *yenówe*, 4: *asàr*, 5: *tambaroy*, 6: *nimbo*;
- $\alpha \times 6, 2 \leq \alpha \leq 5: \boxed{\alpha} \text{ tàxwo};$
- $6^2 = 36: \text{fete}, 6^3 = 216: \text{tarumba}, 6^4 = 1296: \text{ndamno}, 6^5 = 7776: \text{weremeke};$
- $\alpha \times 6^\beta, 2 \leq \beta: \boxed{\alpha} \boxed{6^\beta};$
- $\alpha \times 6^\beta + \delta, 0 < \delta < 6^\beta: \boxed{\alpha \times 6^\beta} \boxed{\delta}.$

	$11 \times 10 = 110$	$1 + 1 = 1 \times 2$	
	$20 \times 2 = 40$	$1 + 4 = 5$	
(a)	$67 + 14 = 81$	$12 + 60 = 72$	
	$5 + 2 = 7$	$3 \times 18 = 54$	
	$13 \times 3 = 39$	$6 \times 36 = 216$	
	$5 \times 3 = 15$	$6 + 12 = 18$	

$$\begin{array}{r} 3 \times 400 + 4 \times 20 + (15 + 1) \\ 1296 \end{array} = 1296 \quad (13)$$

$$\begin{array}{r} 1 \times 400 + 1 \times 20 + (10 + 2) \\ 432 \end{array} = \begin{array}{r} 2 \times 216 \\ 432 \end{array} \quad (14)$$

$$\begin{array}{r} 1 \times 400 \\ 400 \end{array} = \begin{array}{r} 216 + 5 \times 36 + 4 \\ 400 \end{array} \quad (15)$$

$$\begin{array}{r} 1 \times 8000 \\ 8000 \end{array} = \begin{array}{r} 7776 + 216 + 6 + 2 \\ 8000 \end{array} \quad (16)$$

- (b) • $42 = 2 \times 20 + 2$: *öm-pöhualli-om-öme*;
• $494 = 1 \times 400 + 4 \times 20 + 10 + 4$: *cen-tzontli-on-nāuh-pöhualli-om-mahtlactli-on-nāhui*.
- (c) • $43 = 36 + 6 + 1$: *fete nimbo ngámbi*;
• $569 = 2 \times 216 + 3 \times 36 + 4 \times 6 + 5$: *yànparo tarumba yenówe fete asàr tàxwo tambaroy*.

Opgave Nr 2. Structuur van de werkwoordsvorm:

- I. – **me-**: bevestigende vorm, teg. tijd, aantoonende wijs,
– WORTEL,
– **-pe** ‘werkelijk’, **-fe** ‘doen alsof’, **-f** ‘kunnen’, **-n** — onbepaalde wijs.

In dit deel van het woord:

1. $C + -C > CəC$ (**de** + **-f** + **-n** > **de-f-ə-n**, **me-** + **bəb** + **-pe** > **me-bəb-ə-pe**).
2. De klemtoon valt op de laatste lettergreep als deze gesloten is, anders valt hij op de een-na-laatste lettergreep (**defən** > **defən**, **mešxepe** > **mešxépe**).
3. $CéC(C)e > CáC(C)e$ (**méšxe** > **mášxe**, **mešxépe** > **mešxápe**).

- II. **-xe** — meervoud, **-t** — verl. tijd, **-me** — voorwaardelijke wijs, **-qəm** — ontkennde vorm.

Antwoorden:

- (a) **ʒeḡén** *bijten*
medéf *(hij/zij) kan naaien*
medáfe *(hij/zij) doet alsof hij/zij naait*
səfən *kunnen branden*
meg^wəš'əʔe *(hij/zij) spreekt*
mebáb *(hij/zij) vliegt*
- (b) **çentχ^wéfme** *indien hij/zij kan glijden*
šxáfexeqəm *(zij) doen niet alsof zij eten*
bəbóft *(hij/zij) kon vliegen*
šxet *(hij/zij) at*
ṭəg^wərəg^wəpeme *indien hij/zij heeft werkelijk*

- (c) **mádexe** (zij) naaien
mebəbáfexe (zij) doen alsof zij vliegen
sópət (hij/zij) brandde werkelijk
šxéfqəm (hij/zij) kan niet eten
g^wəš'əʔexeme indien zij spreken
mezáqexe (zij) bijten

Opgave Nr 3.

- (a) 1. Laat de eerste letter staan.
 2. Verwijder *h* en *w*.
 3. Vervang alle medeklinkerletters door cijfers (letters die qua meest voorkomende klank op elkaar lijken zijn bijeen gegroepeerd):

<i>bpv (f)</i>	<i>cgjkqs (xz)</i>	<i>dt</i>	<i>l</i>	<i>mn</i>	<i>r</i>
1	2	3	4	5	6

4. Breng opeenvolgingen van twee of meer identieke cijfers terug tot één cijfer.
 5. Verwijder alle klinkers (*a, e, i, o, u, y*).
 6. Laat slechts de eerste drie cijfers staan of voeg nullen toe aan de rechterkant zodat de code één letter en drie cijfers lang is.
- (b) *Allaway: A400, Anderson: A536, Ashcombe: A251, Buckingham: B252, Chapman: C155, Colquhoun: C425, Evans: E152, Fairwright: F623, Kingscott: K523, Lewis: L200, Littlejohns: L342, Stanmore: S356, Stubbs: S312, Tocher: T260, Tonks: T520, Whytehead: W330.*
- (c) *Ferguson: F622, Fitzgerald: F326, Hamnett: H530, Keefe: K100, Maxwell: M240, Razey: R200, Shaw: S000, Upfield: U143.*

Opgave Nr 4. Regels:

- Woordvolgorde: V P (S/O); S/O P V Poss, V P Poss; S Poss.
- V = werkwoord (verl. tijd → toek. tijd: *-bi* → *-ba*, $\emptyset$ → *-jba*).
- S = onderwerp (zelfstandig naamwoord). Het onderwerp van een overgankelijk werkwoord krijgt de uitgang *-ni*.
- O = lijdend voorwerp (zelfstandig naamwoord).
- P = voornaamwoorden (onderwerp + lijdend voorwerp) + tijd:
  - onderwerp:
    - * 1. persoon *ngV-*,
    - * 2. persoon *nyV-*,
    - * 3. persoon $\left\{ \begin{array}{l} \text{onovergankelijk werkwoord: } gV- \\ \text{overgankelijk werkwoord: } \left\{ \begin{array}{l} \text{mannelijk } gVnV- \\ \text{vrouwelijk } ngVyV-; \end{array} \right. \end{array} \right.$

- lijdend voorwerp: 1. persoon **-ngV**, 2. persoon **-nyV**, 3. persoon $-\emptyset$;
- **V** zijn klinkers (verl. tijd: **i, ..., i, a**; toek. tijd: **u, ..., u**).

• Poss = bezit: $\left\{ \begin{array}{l} \text{' + ' : } -ngu \\ \text{' - ' : } -wa \end{array} \right\} \left\{ \begin{array}{l} \text{bezitter} \\ \text{mannelijk: } -ji \\ \text{vrouwelijk: } -nya \end{array} \right\}$

- (a) 1. *Alayulujba nguyunyu bungmanyani.* De oude vrouw zal jou vinden.
 2. *Yagu gininya.* Hij verliet jou.
 3. *Janji darrangguwaji.* De hond heeft geen stok.
 4. *Ngirra nya alanga.* Jij stal het meisje.
 5. *Dagama nyinga.* Jij sloeg mij.
 6. *Dirragbi ga balamurrungunya.* Zij sprong met de speer.
- (b) 7. Jij zal mij verlaten. *Yagujba nyungu.*
 8. De dokter sliep. *Gulugbi ga ngunbulugi.*
 9. De man zal met het geld wegrennen. *Juwa gu bardba gijilulunguji.*
 10. Hij zal de hond stelen. *Ngirrajba gunu janji.*
 11. Het meisje zag jou. *Ngajbi ngiyinya alangani.*

Opgave Nr 5.

(a) $(\circ) \frac{\circ\circ}{\omega} \frac{\circ\circ}{\omega} \circ \frac{\circ\circ}{\omega} \frac{\circ\circ}{\omega}$, $\left| \begin{array}{l} \circ = V (a, e, i, o, u) \\ \omega = VV (aa, ee, ii, oo, uu) \end{array} \right.$

(b) 36.	war	is—maa—ciil	daa-	rood	×	
37.	dir mi-	yaad	wa-	daag-	taan	✓
38.	laba-	daad	ka	duu-	diye	✓
39.	ka jan-	na-daad	daa-	hiye	×	
40.	adi-	ga i-	yo	deris-	kaa	✓
41.	diga-	xaar-	ka	mari-	yoo	✓
42.	ciid i-	yo doo-	lo di-	raac	×	
43.	noo-	ma kee-	neen	darka	×	
44.	ka-	yaa-	yaa mi-	yaan	×	
45.	wu-	kaa	dan-	qaa-	baan	✓